

Aanvullend vleermuisonderzoek

Dijkstraat-Koemstraat in Lichtenvoorde

In opdracht van de Gemeente Oost Gelre

Colofon

Aanvullend vleermuisonderzoek Dijkstraat-Koemstraat in Lichtenvoorde

Opdrachtgever	Gemeente Oost Gelre
Contactpersoon	██████████
Opdrachtnemer	Staring Advies ██████████ ██████████
Rapportnummer	1905
Auteur	██████████
Controle	██████████
Publicatiedatum:	09 oktober 2018
Foto voorblad	Plangebied (foto: ██████████)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Samenvatting.....	3
1 Inleiding en doel.....	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doel	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied	5
2.4 Geplande werkzaamheden	5
3 Het ecologisch onderzoek.....	7
3.1 Onderzoeksmethode	7
3.2 Resultaten	8
4 Wet natuurbescherming	10
4.1 Gewone dwergvleermuis	10
5 Conclusie.....	11
6 Bijlagen.....	12
Bijlage 1 Resultaten veldonderzoek	13
Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming.....	14

Samenvatting

Uit het gericht onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen blijkt dat door de geplande herontwikkeling van het plangebied de functie van één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetast wordt. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen is noodzakelijk voor de gewone dwergvleermuis.

Dit zijn uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding van plannen om tussen de Dijkstraat en de Koemstraat in Lichtenvoorde woningbouw te realiseren. Hiervoor dient onder de bestaande bebouwing (winkel- en bedrijfspanden) gesloopt te worden en dienen enkele bomen gekapt te worden. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor gebouwbewonende vleermuizen. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen uit in opdracht van Gemeente Oost Gelre.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming een plannenmaker oplegt. Er zijn plannen om de bestaande bebouwing (winkel- en bedrijfspanden) tussen de Dijkstraat en de Koemstraat in Lichtenvoorde te slopen. Hiervoor is een omgevingsvergunning noodzakelijk. [REDACTED] van de Gemeente Oost Gelre is betrokken bij dit plan en heeft Staring Advies gevraagd om een quickscan natuurtoets uit te voeren (SA, rapportnummer 1859). Uit dit vooronderzoek bleek dat gericht onderzoek naar het voorkomen van gebouwbewonende vleermuizen noodzakelijk is. Met het aanvullend natuuronderzoek wordt aangetoond of er mogelijk sprake is van negatieve effecten op deze beschermde soortgroep door de geplande werkzaamheden.

1.2 Doel

Ruimtelijke plannen kunnen conflicterend zijn met de Wet natuurbescherming, wanneer er sprake is van negatieve effecten op beschermde soorten. Het doel van het natuuronderzoek is om te inventariseren of door het slopen van bebouwing (winkel- en bedrijfspanden) tussen de Dijkstraat en de Koemstraat in Lichtenvoorde er sprake is van aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Voor overige beschermde soortgroepen zijn negatieve effecten op voorhand uitgesloten (zie SA, rapportnummer 1859).

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Dijkstraat-Koemstraat
Plaats: Lichtenvoorde
Gemeente: Oost Gelre
Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied betreft enkele winkel- en bedrijfspanden, deels met bovenwoningen, verharding en een parkeerterrein met enkele platanen in de bebouwde kom van Lichtenvoorde (zie figuur 1). Uitgezonderd een enkele plataan ontbreekt verdere opgaande houtige beplanting. Het plangebied wordt omsloten door verharding en winkel- en bedrijfspanden (zie figuur 2).

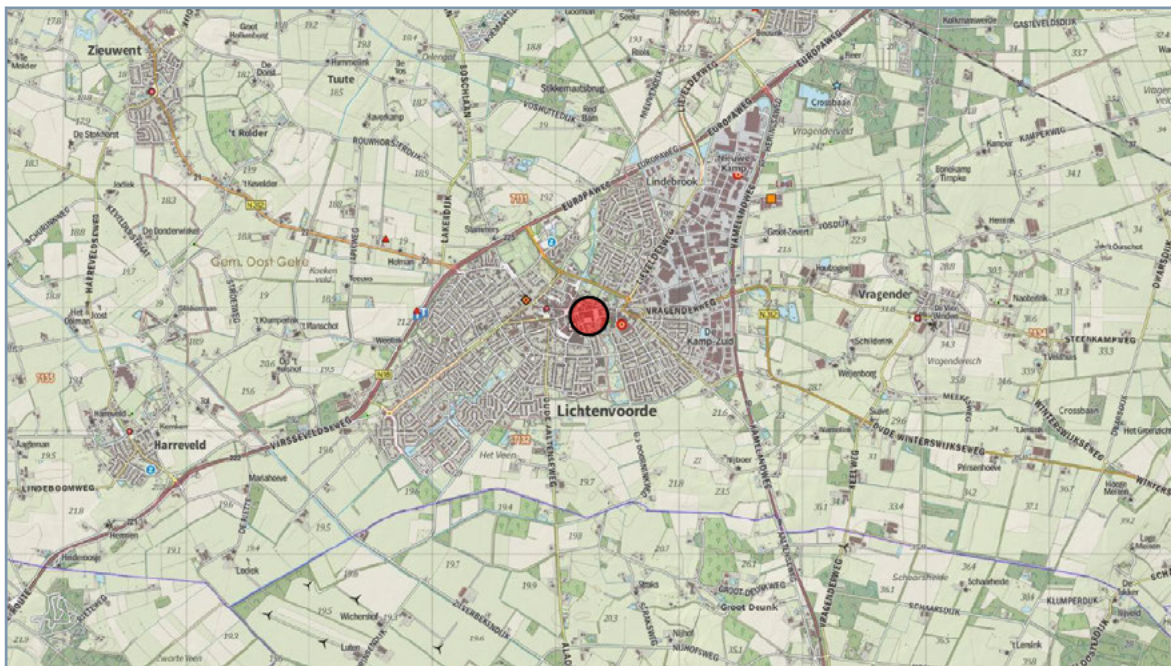
De directe omgeving van het plangebied bestaat uit winkel- en bedrijfspanden, openbaar groen, een sporthalcomplex en woonhuizen, deels met aanliggende tuin.

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

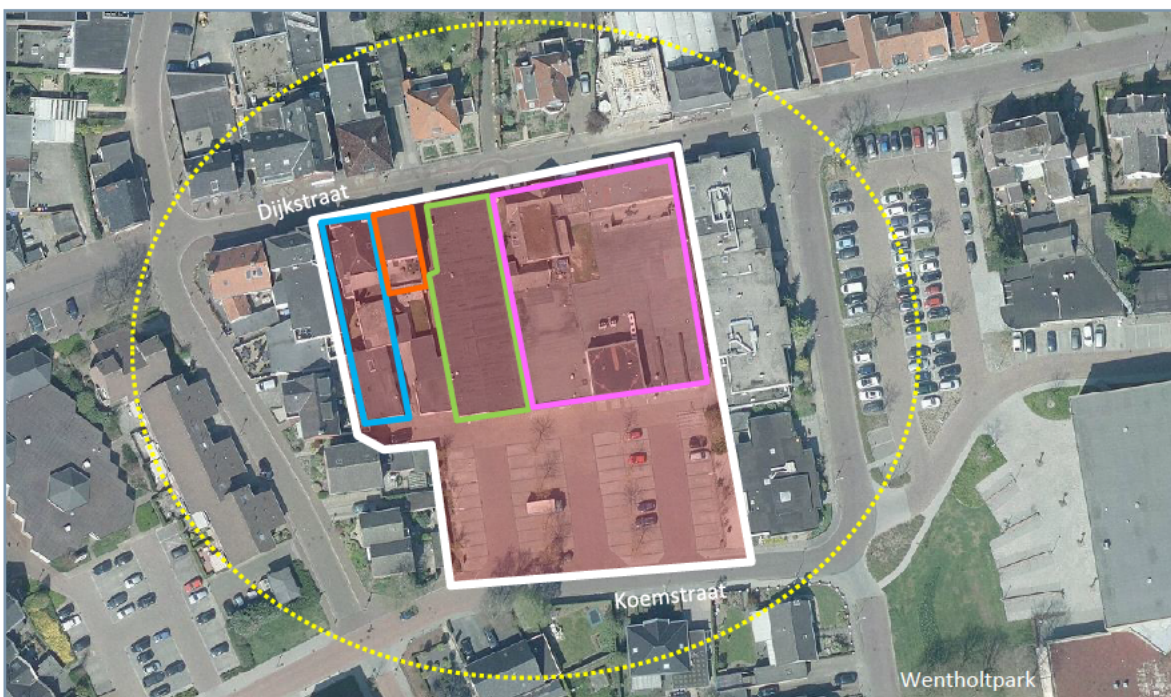
Om het eventuele verstorend effect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied zelf. Deze zone wordt aangeduid als 'onderzoeksgebied'. Het onderzoeksgebied, met daarbinnen het plangebied waar de sloop van de gebouwen gepland staat, wordt bepaald door winkel- en bedrijfspanden, verharding en openbaar groen (zie figuur 2).

2.4 Geplande werkzaamheden

De gemeente Oost Gelre heeft plannen om tussen de Dijkstraat en de Koemstraat in Lichtenvoorde woningbouw te realiseren. Hiervoor dient onder andere een gedeelte van de bestaande bebouwing (winkel- en bedrijfspanden) gesloopt te worden en dienen enkele bomen gekapt te worden.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied (rood). Bron: Provincie Gelderland (2018).

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied (rood) en het onderzoeksgebied (gele stippellijn). Bron: Provincie Gelderland (2018).

Blauw omkaderd:	Verfdiscounter
Oranje omkaderd:	Voormalige drogisterij (Harbers)
Groen omkaderd:	Meubelzaak Reukers
Roze omkaderd:	Pand Schlecker/Aldi

3 Het ecologisch onderzoek

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksmethode en de resultaten van het veldonderzoek besproken.

3.1 Onderzoeksmethode

De aanwezige bebouwing is potentieel geschikt als kraam- en zomerverblijfplaats en/of als balts- en paarverblijfplaats voor gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Het vleermuisprotocol adviseert om bij het vermoeden op verblijfplaatsen in gebouwen van de genoemde soorten gericht vleermuisonderzoek uit te voeren middels 3 avond- of ochtendbezoeken in de periode 15 mei - 15 juli en 2 bezoeken in de periode 15 augustus – 1 oktober. Aangezien de aanwezigheid van de laatvlieger op voorhand niet uitgesloten was, is tenminste één nachtbezoek (middernacht zwermen) uitgevoerd. Omdat laatvliegers midden in de nacht naar verblijfplaats terugkeren is dit veldbezoek, aansluitend op een avondbezoek, rond middernacht uitgevoerd. De bezoeken zijn allen te voet uitgevoerd door één vleermuisonderzoeker. Hierbij moet worden opgemerkt dat het onderzoeksgebied iets groter is dan het weergegeven plangebied. Dit wordt gedaan omdat, ook al vinden de werkzaamheden binnen de grenzen van het plangebied plaats, deze werkzaamheden ook verstoring kunnen opleveren voor vleermuizen die zich mogelijk net buiten het plangebied bevinden. Het plangebied is door de aanwezigheid van direct aangrenzende openbare wegen (Dijkstraat en Koemstraat) en parkeerterrein zeer overzichtelijk. Door de onderzoeksintensiteit en toegankelijkheid van het plangebied, en de direct aangrenzende openbare wegen, is een volledig beeld ontstaan over de aanwezigheid van en het gebiedsgebruik door vleermuizen.

Voor het veldonderzoek is gebruik gemaakt van een bat-detector, type Petterson D240x. Waar nodig zijn opnamen gemaakt en geanalyseerd met Batsound.

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Functie	Tijdstip	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
S.J.J. Wamelink	1	16-5-2018	Kraam/zomerverblijfplaats	Avond	21:20 uur	23:25 uur	Onbew olkt, droog, 15-12°C, wind 3 Bft
S.J.J. Wamelink	2	13-6-2018	Kraam/zomerverblijfplaats	Nacht-ochtend	03:00 uur	05:00 uur	Bew olkt, droog, 12-13°C, wind 2 Bft
S.J.J. Wamelink	3	3-7-2018	Kraam/zomerverblijfplaats	Avond-nacht	21:55 uur	00:30 uur	Onbew olkt, droog, 18-14°C, wind 2 Bft
S.J.J. Wamelink	4	30-8-2018	Paarverblijfplaats	Avond	21:00 uur	00:15 uur	Licht bew olkt, droog, 15-12°C, wind 2 Bft
S.J.J. Wamelink	5	26-9-2018	Paarverblijfplaats	Avond	20:00 uur	22:00 uur	Licht bew olkt, droog, 12-8°C, wind 1 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek vleermuizen.

3.2 Resultaten

Tijdens het veldonderzoek is in het plangebied en de directe omgeving de volgende vleermuissoort aangetroffen: gewone dwergvleermuis (zie bijlage 1). Net buiten het onderzoeksgebied is op 3 juli één passerende laatvlieger waargenomen. Het betreft hier een éénmalige waarneming buiten het onderzoeksgebied en op enige afstand van het plangebied. Deze passerende laatvlieger vertoonde geen binding met het plangebied en wordt daarom niet verder in het rapport behandeld.

Gewone dwergvleermuis

Algemeen

Tijdens vrijwel alle veldbezoeken zijn maximaal 2 gewone dwergvleermuizen, vaak kort rondvliegend/foeragerend, binnen de grenzen van het plangebied aangetroffen. In één van de te slopen gebouwen (gebouw 'meubelzaak Reukers') is een zomerverblijfplaats aangetroffen. Overige foeragerende of passerende vleermuissoorten zijn niet in het plangebied, en direct hieraan aangrenzend, waargenomen.

Zomerverblijfplaats

Tijdens het ochtendbezoek van 13 juni is, aan de westzijde van het gebouw 'meubelzaak Reukers', één invliegende gewone dwergvleermuis vastgesteld. Betreffend exemplaar zwermde, kort voor het invliegen, rond in het plangebied. Op 3 juli vloog één exemplaar uit hetzelfde gebouw en cirkelende geruime tijd, samen met een later bijvoegend tweede exemplaar, langs de westzijde van het gebouw, ter hoogte van de voormalige drogisterij (Harbers) in het plangebied. Beide exemplaren verdwenen later uit het plangebied (vermoedelijk richting het nabijgelegen Wentholtpark).

Net buiten het plangebied zijn verder twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Eén verblijfplaats bevindt zich aan de achterzijde van het woonhuis aan de Nieuwe Maat 1. Hier is op 3 juli, direct na start van het onderzoek, een uitvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. De andere verblijfplaats bevindt zich in een woonhuis aan de Dijkstraat 19. Hier zijn op 16 mei minimaal twee uitvliegende gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Tijdens het ochtendbezoek van 13 juni vlogen 2-3 exemplaren rondom het woonhuis en ter hoogte van de Hofstraat.

De in het plangebied aangetroffen verblijfplaats betreft vermoedelijk een zomerverblijfplaats van minimaal één solitair mannetje gewone dwergvleermuis.

Kraamverblijfplaats

Uitgezonderd één uitvliegende gewone dwergvleermuis zijn er geen waarnemingen van uit- en in vliegende of (concentraties van) zwermende vleermuizen in het plangebied of direct hieraan grenzend vastgesteld.

Er zijn geen kraamverblijfplaatsen in het plangebied aanwezig.

Paarverblijfplaats

Er zijn tijdens de nazomerronden van 30 augustus en 26 september 2018 geen baltsende

vleermuizen in het plangebied vastgesteld. Net buiten het plangebied is op 26 september één rondvliegende, baltsende gewone dwergvleermuis ter hoogte van de Nieuwe Maat aangetroffen. Mogelijk heeft dit exemplaar in één van de gebouwen aan de Nieuwe Maat een (paar)verblijfplaats.

Er zijn geen paarverblijfplaatsen in het plangebied aanwezig.

Winterverblijfplaats

Het ontbreken van (grote concentraties van) paarverblijven in het plangebied en direct hieraan grenzend indiceert de afwezigheid van een (nabijgelegen) winterverblijf. Daarnaast is tijdens het begin van de paarperiode (augustus) geen duidelijk zwermgedrag waargenomen bij de te slopen gebouwen, wat eventueel kan duiden op aanwezigheid van een winterverblijf van een (grote) groep dwergvleermuizen.

Foerageergebied

Tijdens alle veldbezoek is telkens een enkele foeragerende gewone dwergvleermuis vastgesteld. Concentraties van foeragerende vleermuizen zijn niet waargenomen.

Het plangebied is niet in gebruik als essentieel foerageergebied.

Vliegroute

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Dergelijke potentiële vliegroutes zijn in het plangebied afwezig. Dit wordt bevestigd doordat tijdens de veldbezoeken geen overvliegende vleermuizen zijn waargenomen.

4 Wet natuurbescherming

De effecten op aangetroffen beschermde soorten en de wettelijke consequenties zijn bepaald aan de hand van de geplande werkzaamheden. De gewone dwergvleermuis is strikt beschermd via de Wet natuurbescherming (zie bijlage 2). Ze staat ook vermeld in de Europese Habitatrichtlijn. Dat wil zeggen dat de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn. Daarnaast zijn essentiële foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen ook strikt beschermd. Wanneer een vaste rust- en verblijfplaats, vliegroute of essentieel foerageergebied verdwijnt dient hiervoor ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden en dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden.

4.1 Gewone dwergvleermuis

4.1.1 Verblijfplaats

Door de sloopwerkzaamheden verdwijnt een vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis (gebouwbewonende soort). Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk voor deze soort. Er dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden.

4.1.2 Foerageergebied en vliegroute

Door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen verdwijnen er geen vliegroutes of essentiële foerageergebieden van de gewone dwergvleermuis. Hiervoor hoeft geen ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. Er hoeven ook geen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden.

5 Conclusie

Aan de hand van de verkregen resultaten en datgene wat gesteld wordt in de Wet natuurbescherming kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

Gewone dwergvleermuis:

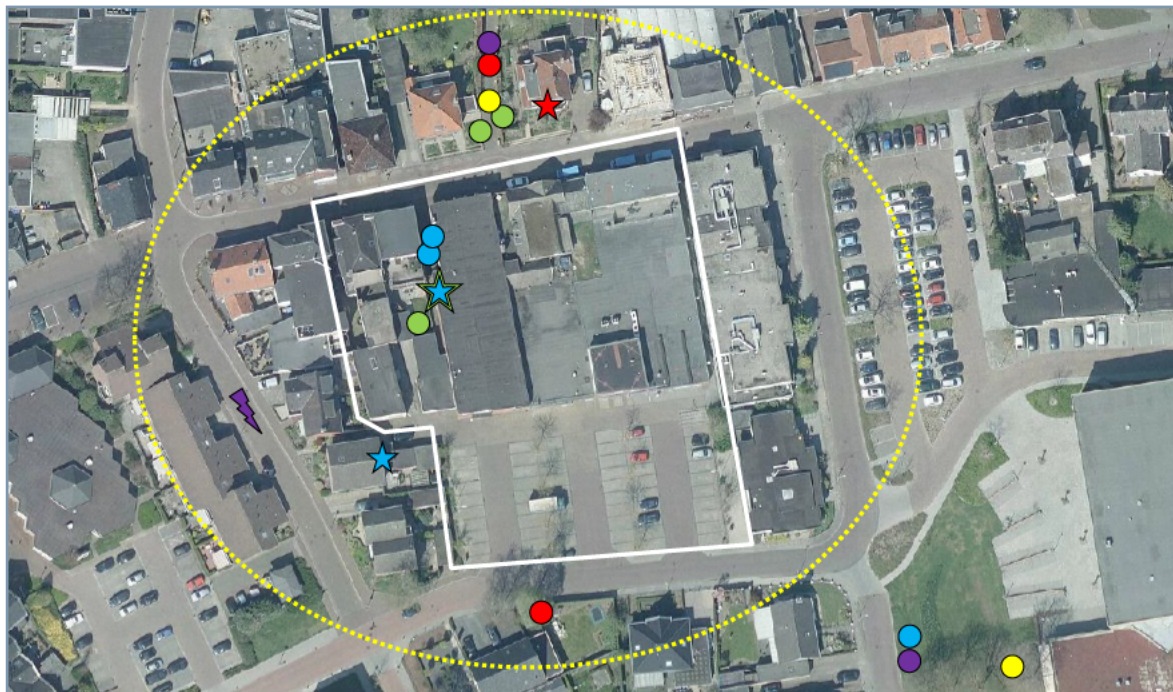
Door de geplande ruimtelijk ontwikkeling verdwijnt een vaste rust- en verblijfplaats (zomerverblijfplaats) van de gewone dwergvleermuis. Er moeten mitigerende en/of compenserende getroffen te worden. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is noodzakelijk.

6 Bijlagen

- 1 Resultaten veldonderzoek
- 2 Wettelijk kader

Bijlage 1 Resultaten veldonderzoek

Gewone dwergvleermuis

● = 16-05-2018	● = foeragerend
● = 13-06-2018	↔ = passerend / overvliegend
● = 03-07-2018	★ = verblijfplaats
● = 30-08-2018	⚡ = baltzend
● = 26-09-2018	

Laatvlieger

● = 16-05-2018	● = foeragerend
● = 13-06-2018	↔ = passerend / overvliegend
● = 03-07-2018	⊙ = verblijfplaats
● = 30-08-2018	⚡ = baltsend
● = 26-09-2018	

Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragcodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Staring Advies

